

Σχολική Χρονιά 2013-2014

**«ΔΙΗΜΕΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ»
4 & 5 Σεπτεμβρίου 2013**

**Διδασκαλία Νέας Ελληνικής Γλώσσας
και Γραμματισμός:
Σύγχρονα διδακτικά πλαίσια**

Παρουσίαση-Οργάνωση:

Ομάδα Εργασίας

για τη Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας

**(Λειτουργοί ΠΙ για το ΠΣ ΝΕΓλώσσας &
Σύμβουλοι Ελληνικών)**

Εισήγηση-Συντονισμός:

Δρ Ειρήνη Χατζηλουκά-Μαυρή, ΕΔΕ

**Διδασκαλία Νέας Ελληνικής Γλώσσας
και Γραμματισμός:
Σύγχρονα διδακτικά πλαίσια**

ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Αντί άλλης εισαγωγής:

**Ποιες είναι οι προσδοκίες σας
από τη Δι-Ημερίδα;**

(Ιδεο-θύελλα)

ΠΩΣ ΠΡΟΧΩΡΟΥΜΕ...

Το προφίλ της Δι-Ημερίδας/1

ΘΕΜΑ

- Διδασκαλία Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματισμός: Σύγχρονα διδακτικά πλαίσια *(επίκειται σχετική ανακοίνωση ΥΠΠ-«Κείμενο Πολιτικής για τη Γλώσσα»)*

ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ «ΜΑΣ»

- Παιδαγωγικοί σχεδιασμοί στις σχολικές τάξεις:
 - με στόχο την άριστη κατάκτηση της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και τον γραμματισμό, σε διάφορα περιβάλλοντα και καταστάσεις επικοινωνίας,
 - με την προοπτική ανάλυσης και κατανόησης του κοινωνικο-οικονομικού, πολιτικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος ανάπτυξης γλωσσικών και μη γλωσσικών κειμένων (π.χ., εικόνων, συμβόλων, σχεδιαγραμμάτων) και την καλλιέργεια κριτικής στάσης απέναντί τους.

Το προφίλ της Δι-Ημερίδας/2

■ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΜΟΡΦΗ - ΔΟΜΗ & ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ:

ΩΡΑ	ΘΕΜΑ
08:30 - 09:00	ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ: ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ▪ ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ① ▪ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ: Συζήτηση - Παρουσίαση στην Ολομέλεια
09:00 - 10:00	▪ ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ/1 (με σημείο αναφοράς συγκεκριμένη διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου - Γ Δημοτικού): Συζήτηση στις Ομάδες (4) - Παρουσίαση στην Ολομέλεια ②
10:00 - 10:30	▪ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ και ΣΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ
10:30 - 11:00	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
11:00 - 12:00	▪ ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ/2 (με σημείο αναφοράς συγκεκριμένη διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου - Γ Δημοτικού και επιπρόσθετο (ενδεικτικό-υπο διαπραγμάτευση) διδακτικό υλικό (κείμενα]): Συζήτηση στις Ομάδες (4) - Παρουσίαση στην Ολομέλεια ③
12:00 - 13:00	④ ▪ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΔΙ-ΗΜΕΡΙΔΑΣ ▪ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1

8:30 - 09:00

- ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ
- ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ: Συζήτηση - Παρουσίαση στην Ολομέλεια

**ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ: ΣΥΖΗΤΗΣΗ -
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ**

Ερωτήσεις-κλειδιά για τη συζήτηση:

- Πώς διδάσκετε γλώσσα;
- Πώς διδάξατε γλώσσα την περσινή σχολική χρονιά;

**ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ: ΣΥΖΗΤΗΣΗ -
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ**

Ερωτήσεις-κλειδιά για τη συζήτηση:

- Πώς διδάσκετε γλώσσα;
- Πώς διδάξατε γλώσσα την περσινή σχολική χρονιά;

Εμπειρίες (διάφορων τύπων και επιπέδων) ως εθνογραφικά δεδομένα:

- *Δούλεψα με το σχολικό εγχειρίδιο και με υλικό που ετοίμαζα εγώ.*
- *Δούλεψα με «θεματικές ενότητες κριτικού γραμματισμού».*
- *Έκανα κάποιες ενότητες από το βιβλίο, έκανα και ενότητα για τη λογοτεχνία.*
- *Αξιοποίησα και τεχνικές της Θεατρικής Αγωγής, ειδικά όταν δουλεύαμε με λογοτεχνικά κείμενα.*
- *Έδωσα έμφαση στη διαθεματικότητα.*
- *Στο μάθημα της Γλώσσας αξιοποίησα αρκετά τις ΤΠΕ.*
- *Δεν καλύψαμε γραμμικά το βιβλίο.*
- *Αντικατέστησα κάποιες από τις γλωσσικές ασκήσεις του βιβλίου.*
- *Στήριξα με ποικίλους τρόπους τα παιδιά της τάξης μου, ομαδικά-ατομικά.*
- *[...]*

**ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ: ΣΥΖΗΤΗΣΗ -
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ**

Ερωτήσεις-κλειδιά για τη συζήτηση:

- Πώς διδάσκετε γλώσσα;
- Πώς διδάξατε γλώσσα την περσινή σχολική χρονιά;

Μερικά απλά και σημαντικά για τη συνέχεια:

- **Ο/η εκπαιδευτικός- σύγχρονος παιδαγωγός** (εποικοδομητισμός, διαφοροποίηση της εργασίας στην τάξη, ομαδοσυνεργατικός / διερευνητικός / διαθεματικός τρόπος εργασίας, ανακαλυπτική μάθηση, μάθηση μέσω ενεργούς δράσης και συμμετοχής, αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας με προστιθέμενη αξία, σύνδεση της διδασκαλίας της γλώσσας με τη ζωή)
- **Το σχολικό γλωσσικό εγχειρίδιο** (μέσο διδασκαλίας, δεν καταργείται-αξιοποιείται ποικιλοτρόπως, ευέλικτα, δημιουργικά, διαφοροποιημένα...)
- **Τα πλαίσια διδασκαλίας της γλώσσας** (σύγχρονα, μαθητοκεντρικά, προσαρμόσιμα, συνδυαστικά-υβριδικά, δίνουν επιλογές, δημιουργούν ευκαιρίες για κατάλληλα-αποτελεσματικά παιδαγωγικά ανοίγματα...)
- **Η γλώσσα ως ενιαίο γνωστικό αντικείμενο** (στο επίπεδο της διδασκαλίας, Λογοτεχνία και Θεατρική αγωγή ενοποιούνται...)
- [...]

09:00 - 10:00

- ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ/1 (με σημείο αναφοράς συγκεκριμένη διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου - Γ Δημοτικού): Συζήτηση στις Ομάδες (4) - Παρουσίαση στην Ολομέλεια

10:00 - 10:30

- ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ και ΣΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ

10:30 - 11:00

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

**ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ,
με σημείο αναφοράς
τη ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΠΑΛΙ ΜΑΖΙ!» (1.1.Γ):**

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΟΜΑΔΕΣ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

Ερώτηση-κλειδί για τη συζήτηση:

**Πώς θα διδάσκατε γλώσσα, με σημείο αναφοράς αυτήν
τη διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου;**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

**ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ,
με σημείο αναφοράς
τη ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΠΑΛΙ ΜΑΖΙ!» (1.1.Γ):**

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΟΜΑΔΕΣ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

Ερώτηση-κλειδί για τη συζήτηση:

Πώς θα διδάσκατε γλώσσα, με σημείο αναφοράς αυτήν
τη διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου;

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ!

**Προ-εκτίμηση και ανα-κάλυψη
των δυνατοτήτων και των ορίων της διδακτικής ενότητας!**

(βλ. Διδακτικό Πακέτο: ΒΔ, ΒΜ, ΤΕ ...)

ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ,
με σημείο αναφοράς
τη ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΠΑΛΙ ΜΑΖΙ!» (1.1.Γ):

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΟΜΑΔΕΣ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

Ερώτηση-κλειδί για τη συζήτηση:

Πώς θα διδάσκατε γλώσσα, με σημείο αναφοράς αυτήν
τη διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου;

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Απόψεις (άλλων) ως εθνογραφικά δεδομένα:

- Θα προσέγγιζα την ενότητα (κείμενα και ασκήσεις), με βάση την επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση.
- Θα ακολουθούσα περίπου το Βιβλίο του Δασκάλου και θα έκανα και κείμενα και από το Ανθολόγιο.
- Θα αξιοποιούσα κείμενα που μπορεί να συσχετιστούν μεταξύ τους.
- Θα αξιοποιούσα και σχετικά κείμενα από το διαδίκτυο.
- Κάποιες ασκήσεις θα τις προσπερνούσα ή θα τις διαφοροποιούσα.
- Θα έδινα επιπρόσθετα φυλλάδια εργασίας με γλωσσικές ασκήσεις.
- Θα διαβάζαμε και τις φωτογραφίες ως κείμενα.
- Θα δουλεύαμε με βάση τους τέσσερις άξονες επεξεργασίας των κειμένων.
- Θα αξιοποιούσα συμβάσεις της Θεατρικής Αγωγής.
- Θα μελετούσα τις προοπτικές για «θεματική ενότητα κριτικού γραμματισμού».
- Θα «έστηνα», μαζί με τα παιδιά της τάξης μου, ένα project.
- [...]

**ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ,
με σημείο αναφοράς
τη ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΠΑΛΙ ΜΑΖΙ!» (1.1.Γ):**

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΟΜΑΔΕΣ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

Ερώτηση-κλειδί για τη συζήτηση:

**Πώς θα διδάσκατε γλώσσα, με σημείο αναφοράς αυτήν
τη διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου;**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Οι δικές σας (μας) συγκεκριμένες απόψεις:

Με αφορμή τις απόψεις που εκφράστηκαν,
λίγα και πάλι λόγια γύρω από το σχολικό γλωσσικό εγχειρίδιο :

▪ Υπάρχουν ποικίλοι τρόποι αξιοποίησής του:

- Όχι κατ' ανάγκην σειριακά (από τεύχος σε τεύχος, από διδακτική ενότητα σε διδακτική ενότητα, από γραμματική άσκηση σε γραμματική άσκηση ή από σελίδα σε σελίδα).
- Ευέλικτα, πολυεπίπεδα, με διάφορες διαβαθμίσεις, όσον αφορά ένα σχέδιο μαθήματος, μία διδακτική ενότητα, ένα σχέδιο εργασίας (project) ή μία θεματική ενότητα γραμματισμού.

▪ Δεν είναι το μόνο διδακτικό μέσο :

- Κείμενο ή κείμενά του μπορεί να συνδιδάσκονται με άλλα κείμενα(χρηστικά και λογοτεχνικά κείμενα, ψηφιακά, μη γλωσσικά... κατάλληλα για κάθε ηλικιακή ομάδα μαθητών, ως προς το περιεχόμενο, τους γλωσσικούς στόχους, την αισθητική και το βαθμό αναγνωσιμότητάς τους.
- Κείμενα προστίθενται, αφαιρούνται, αντικαθίστανται..., για επίτευξη των στόχων της γλωσσικής διδασκαλίας.
- Ασκήσεις (γραμματικές, ορθογραφικές, λεξιλογικές, ασκήσεις κατανόησης, ασκήσεις παραγωγής γραπτού λόγου) εμπλουτίζονται, αφαιρούνται, αντικαθίστανται και μετασχηματίζονται , ανάλογα με τους επιδιωκόμενους στόχους και τις υπό ανάπτυξη / προσδοκώμενες δεξιότητες των μαθητών, για κατανόηση, χρήση και παραγωγή ποικίλων κειμένων (πολυτροπικών και μη).
- Το βιβλίο της Γραμματικής, καθώς και τα λεξικά της Κοινής Νεοελληνικής, χρησιμοποιούνται στην τάξη και στο σπίτι ως βιβλία αναφοράς

• [...]

10:30 - 11:00

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

3

11:00 - 12:00

- ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ/2 [με σημείο αναφοράς συγκεκριμένη διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου - Γ Δημοτικού και επιπρόσθετο (ενδεικτικό-υπο διαπραγμάτευση) διδακτικό υλικό (κείμενα)]: Συζήτηση στις Ομάδες (4) - Παρουσίαση στην Ολομέλεια

ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, με σημείο αναφοράς τη ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΠΑΛΙ ΜΑΖΙ!» (1.1.Γ):

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΟΜΑΔΕΣ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

Ερώτηση-κλειδί για τη συζήτηση:

Πώς θα διδάσκατε γλώσσα, με σημείο αναφοράς αυτήν τη διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου και σχετικό επιπρόσθετο/συμπληρωματικό υλικό;

ΜΠΟΡΕΙΤΕ (ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ) ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΤΕ ΤΟ ΥΛΙΚΟ ΑΥΤΟ ΚΑΙ ΝΑ ΤΟ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΤΕ ΑΝΑΛΟΓΑ -ΟΧΙ κατ' ανάγκη όλα τα κείμενα- (και ΜΕ ΣΧΕΤΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ)!

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

**ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-
ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, με σημείο αναφοράς τη
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΠΑΛΙ ΜΑΖΙ!» (1.1.Γ):**

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΟΜΑΔΕΣ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

Ερώτηση-κλειδί για τη συζήτηση:

Πώς θα διδάσκατε γλώσσα, με σημείο αναφοράς αυτήν τη διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου και σχετικό επιπρόσθετο υλικό;

**ΜΠΟΡΕΙΤΕ (ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ) ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΤΕ ΤΟ ΥΛΙΚΟ ΑΥΤΟ
ΚΑΙ ΝΑ ΤΟ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΤΕ ΑΝΑΛΟΓΑ -ΟΧΙ κατ' ανάγκην όλα τα κείμενα-
(και ΜΕ ΣΧΕΤΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ)!**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ – ΥΠΟ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΚΕΙΜΕΝΑ

Ποια η «ταυτότητά» τους;

- 1. Ολλανδία: Όλα έτοιμα για τα σχολεία του iPad**
- 2. Το συγκλονιστικό σχολείο της γέφυρας**
- 3. Το σχολείο μας**
- 4. Σχολικές αίθουσες απ' όλο τον κόσμο**
- 5. ΟΗΕ: Συγκινητική ομιλία της δεκαεξάχρονης Μαλάλα που πυροβολήθηκε από τους Ταλιμπάν**

**ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-
ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, με σημείο αναφοράς τη
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΠΑΛΙ ΜΑΖΙ!» (1.1.Γ):**

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΟΜΑΔΕΣ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

Ερώτηση-κλειδί για τη συζήτηση:

Πώς θα διδάσκατε γλώσσα, με σημείο αναφοράς αυτήν τη διδακτική
ενότητα του σχολικού εγχειριδίου και σχετικό επιπρόσθετο υλικό;

**ΜΠΟΡΕΙΤΕ (ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ) ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΤΕ ΤΟ ΥΛΙΚΟ ΑΥΤΟ
ΚΑΙ ΝΑ ΤΟ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΤΕ ΑΝΑΛΟΓΑ -ΟΧΙ κατ' ανάγκην όλα τα κείμενα-
(και ΜΕ ΣΧΕΤΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ)!**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Οι δικές σας συγκεκριμένες απόψεις:

**ΑΠΩΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ-
ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, με σημείο αναφοράς τη
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΠΑΛΙ ΜΑΖΙ!» (1.1.Γ):**

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΟΜΑΔΕΣ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

Ερώτηση-κλειδί για τη συζήτηση:

Πώς θα διδάσκατε γλώσσα, με σημείο αναφοράς αυτήν τη διδακτική
ενότητα του σχολικού εγχειριδίου και σχετικό επιπρόσθετο υλικό;

**ΜΠΟΡΕΙΤΕ (ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ) ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΤΕ ΤΟ ΥΛΙΚΟ ΑΥΤΟ
ΚΑΙ ΝΑ ΤΟ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΤΕ ΑΝΑΛΟΓΑ -ΟΧΙ κατ' ανάγκην όλα τα κείμενα-
(και ΜΕ ΣΧΕΤΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ)!**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

**Μοιραζόμαστε μαζί σας διδακτικές προτάσεις
(όχι έτοιμες προς εφαρμογή διδακτικές λύσεις)!**

(περιλήψεις προτάσεων)

Η εν λόγω διδακτική πρόταση δομείται στη βάση της οργάνωσης των κειμένων της ενότητας «Πάλι μαζί!» σε θεματικούς άξονες, εμπλουτίζοντάς τους με επιπλέον κείμενα. Η διαπραγμάτευση των αξόνων γίνεται σε δεδομένο διδακτικό χρόνο και χρησιμοποιώντας ως βασική τεχνική την αντιπαραβολή των κειμένων. Απώτερος στόχος αναδεικνύεται η γλωσσική καλλιέργεια στα τέσσερα επίπεδα προσέγγισης ενός κειμένου, δηλαδή εξαγωγή συμπερασμάτων όσον αφορά το σημασιολογικό-πραγματολογικό κομμάτι των κειμένων, και πώς αυτό δομείται από τους διάφορους συγγραφείς με συγκεκριμένες γλωσσικές επιλογές (γραμματικά στοιχεία δομής της γλώσσας όπως λειτουργία ρημάτων vs επιθέτων, πρωτοπρόσωπης vs τριτοπρόσωπης αφήγηση, κειμενικά στοιχεία με έμφαση τη δόμηση περιγραφικών κειμένων).

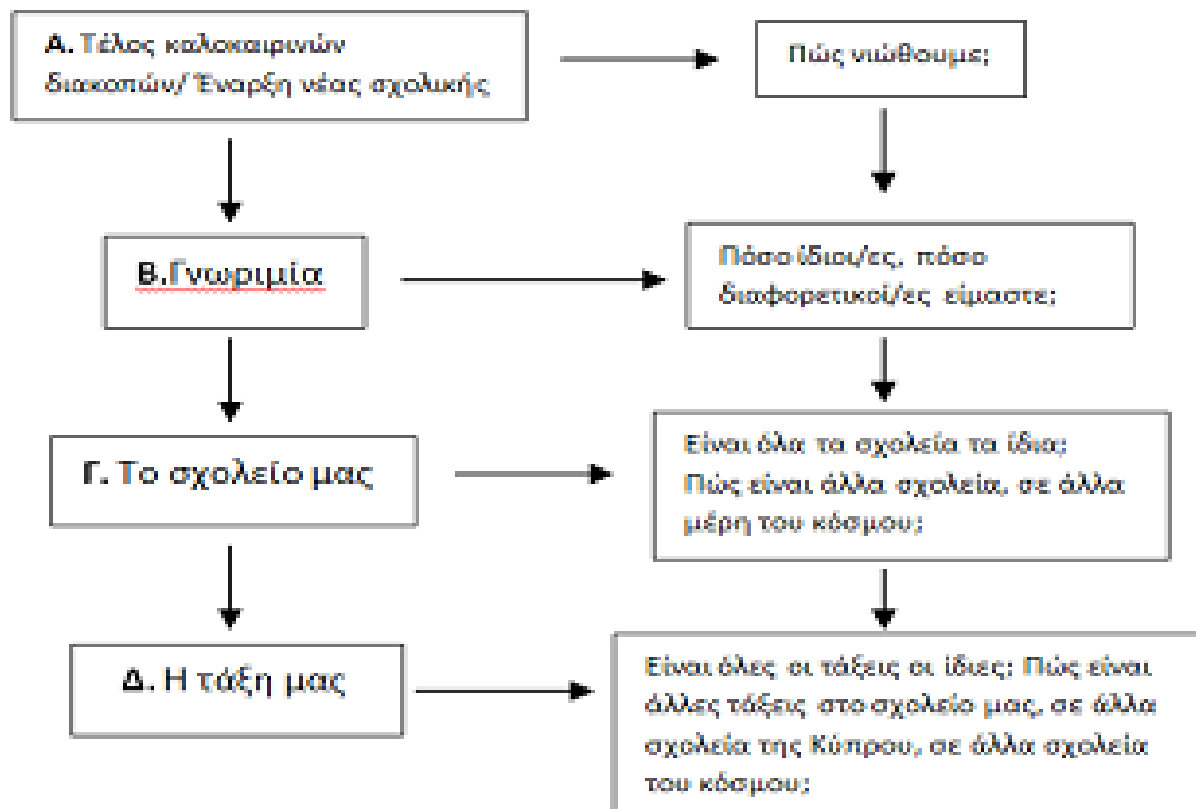

εντοπισμός θεματικών αξόνων στην ενότητα και ανάπτυξη υπο-ενοτήτων με συμπληρωματικά κείμενα, αντιπαραβολή κειμένων σχολικού εγχειριδίου με άλλα, επεξεργασία κειμένων σε τέσσερις άξονες

Έχοντας ως αφετηρία τόσο τις αναμνήσεις των καλοκαιρινών διακοπών όσο και την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς, τα παιδιά εκφράζουν συναισθήματα και σκέψεις με διάφορους τρόπους (θεατρικές συμβάσεις, νοητικούς χάρτες), σχετικά με το τι θα ήθελαν να τους απασχολήσει τις πρώτες μέρες στο σχολείο. Αποφασίζουν πρώτα να γνωριστούν μεταξύ τους, παρουσιάζοντας στοιχεία του βιολογικού, κοινωνικού, ψυχολογικού και καθολικού τους εαυτού και να χτίσουν σχέσεις εμπιστοσύνης και ανοικτής επικοινωνίας. Επιπρόσθετα, καταλήγουν στον προβληματισμό «Πόσο διαφορετικοί/ές είμαστε;». Αυτά επιτυγχάνονται με ποικιλία δραστηριοτήτων, στις οποίες συμμετέχει ενεργά και η/ο εκπαιδευτικός. Στη συνέχεια, μέσα από την ανάγκη στους να απαντήσουν στο ερώτημα αν είναι όλα τα σχολεία του κόσμου ίδια, γνωρίζουν τόσο το περιβάλλον του σχολείου και της τάξης τους όσο και σχολικά περιβάλλοντα σε άλλα μέρη του κόσμου αλλά και σε μέρη της φαντασίας, ξεκινώντας από το ποίημα «Θαλασσινό σχολείο» και προχωρώντας στα υπόλοιπα κείμενα του βιβλίου, στα πέντε κείμενα που θεωρητικά επιλέχθηκαν αλλά και σε άλλα κείμενα που μπορεί να φέρουν τα παιδιά. Ανακαλύπτουν το πώς μπορεί να νιώθουν άλλοι μαθητές και μαθήτριες σε άλλα σημεία του πλανήτη, διερευνούν ομοιότητες και διαφορές με το δικό τους περιβάλλον, επεξεργάζονται τα κείμενα και καταγράφουν επιπλέον δικούς τους προβληματισμούς / ερωτήματα προς διερεύνηση. Κάποιες από αυτές τις σκέψεις μπορεί να αποτελέσουν ανοίγματα για να ασχοληθούν με θέματα (και ενδεχομένως με νέα θεματική ενότητα) για κανόνες της τάξης, δικαιώματα και καθηκόντα των παιδιών, εκλογές μαθητικού συμβουλίου, αλλά και για θέματα όπως παροχή ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΙΘΑΝΗΣ ΔΟΜΗΣ/ΠΛΟΚΗΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

εντοπισμός θεματικών αξόνων - προβληματισμών, καταγραφή ερωτημάτων προς περαιτέρω διερεύνηση, αξιοποίηση συμπληρωματικών κειμένων, κριτική προσέγγιση κειμένων

Τις πρώτες μέρες του σχολείου, τα παιδιά, καθώς συμμετέχουν σε παιγνιώδεις δραστηριότητες γνωριμίας με τα πρόσωπα και τους χώρους του σχολείου, περιεργάζονται την τάξη τους, τη φωτογραφίζουν και αποφασίζουν να την οργανώσουν, έτσι ώστε να ικανοποιεί τις δικές τους ανάγκες. Μέσα από προφορική και γραπτή κατάθεση ιδεών, μελετούν το πώς είναι άλλες σχολικές αίθουσες στον κόσμο, για να καταλήξουν σε τρόπους βελτίωσης της τάξης τους. Καθώς εξελίσσεται η διαδικασία συνομιλίας των κειμένων που διαπραγματεύονται, αναδύονται και διάφορα άλλα θέματα όπως οι ρόλοι των φύλων στο σχολικό περιβάλλον και η παροχή ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, για τα οποία διατυπώνουν απόψεις, χρησιμοποιώντας ποικιλία εκφραστικών τρόπων, μεταξύ των οποίων και το θεατρικό παιχνίδι. Η διαδικασία αυτή οδηγεί στην περαιτέρω διερεύνηση της, μαθητικής ζωής ψάχνοντας και «εναλλακτικές» προτάσεις. Γνωρίζουν «σχολεία» του *ipad* και σχολεία της φαντασίας, τον κόσμο του Μπε και του Ντε (λογοτεχνικός γραμματισμός), διαβάζουν για «συγκλονιστικά σχολεία» που λειτουργούν κάτω από απίστευτα δύσκολες συνθήκες, ταξιδεύουν στο παρελθόν για να δουν σχολεία του πριν, αφουγκράζονται ανθρώπους που κάποτε ήταν μαθητές / και μαθήτριες. Μέσα από όλη την πορεία, συνειδητοποιούν το πώς οι γλωσσικές επιλογές σχετίζονται με στερεότυπα (τρία γένη ουσιαστικών), έρχονται σε επαφή με τα κειμενικά είδη της λεζάντας, της ταυτότητας (προσώπου και χώρου) και του ποιήματος και καταλήγουν στις συμβάσεις των κειμενικών λειτουργιών της αφήγησης και της περιγραφής (λειτουργίες των χρόνων των ρημάτων). Συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες γραπτού λόγου, μεταξύ των οποίων και δημιουργικής γραφής. Στο τέλος καταλήγουν σε αποφάσεις για τη βελτίωση του δικού τους χώρου, τις οποίες κοινοποιούν στις τους εμπλεκόμενες/ους, οργανώνοντας εκδήλωση.

Σημ.: Η πιο πάνω πρόταση υιοθετεί αρκετούς γλωσσικούς στόχους που αναφέρονται στο Βιβλίο Δασκάλου. Ακολουθεί όμως άλλη πορεία υλοποίησής τους από αυτή που εισηγείται το βιβλίο.

εντοπισμός λειτουργικής γραμματικής κειμένων που αναδεικνύει την οπτική συγγραφέα, ευκαιρίες για παραγωγή πλαισιωμένου γραπτού λόγου - λόγου με νόημα

Οι συγκεκριμένες διδακτικές προτάσεις εστιάζουν στον γραμματισμό με επίκεντρο τα παιδιά, αφού υιοθετούν την αρχή ότι οι μαθητές/-τριες θα πρέπει να βιώνουν τη μάθηση ως ενεργητική, διαλογική αλλά και διερευνητική διαδικασία. Επιπλέον, θέτουν ξεκάθαρους γλωσσικούς, κειμενικούς και λογοτεχνικούς στόχους με απώτερο σκοπό τα παιδιά να ανακαλύψουν πώς συγκεκριμένα γλωσσικά στοιχεία-επιλογές (ουσιαστικό, επίθετο, ρήμα, περιγραφές σχολείων) λειτουργούν για τη δόμηση ποικίλων νοημάτων. Η υλοποίηση των πιο πάνω γίνεται με εισηγήσεις συγκεκριμένων παιδαγωγικών δραστηριοτήτων- με έμφαση στην αντιπαραβολή κειμένων-, στα πλαίσια των οποίων εισάγονται και οι θεατρικές συμβάσεις ως ένα ισχυρό παιδαγωγικό εργαλείο για εμφάνιση και επέκταση των ιδεών που η μαθησιακή κοινότητα μελετά και αναπτύσσει. Παράλληλα, επιδιώκεται η εξισορρόπηση ανάμεσα στις δραστηριότητες παραγωγής προφορικού-γραπτού λόγου και η κατανόηση της ανάγκης για συχνή χρήση του τελευταίου σε ποικίλες μορφές, καθόλη τη διάρκεια της ενότητας (σημειώσεις, παιχνίδια λέξεων, καταγραφή θεματικού λεξιλογίου, περιγραφές διαφόρων μορφών σχολείων και ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων κ.ά.) Τέλος, λαμβάνεται υπόψη ότι σε πραγματικές σχολικές τάξεις η εν λόγω διαδικασία διέπεται από ευελιξία και δημιουργικότητα.

αξιοποίηση λογοτεχνικών κειμένων, αξιοποίηση Θεατρικής Αγωγής ως εργαλείου που αναδεικνύει διάφορες οπτικές ενός θέματος, πρόσθεση - αφαίρεση κειμένων και ασκήσεων, ανάλογα με τις ανάγκες που προκύπτουν

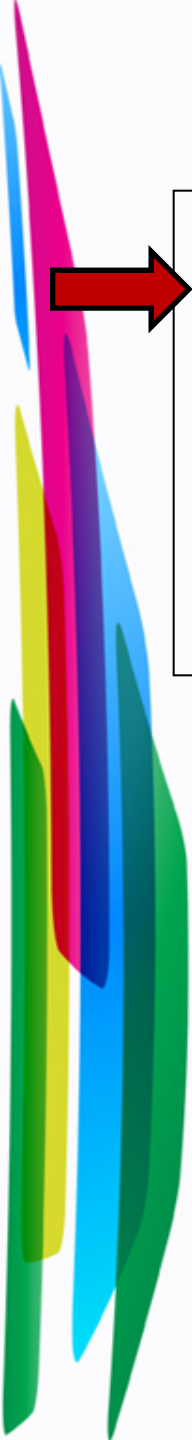
Τα παιδιά σκανοφούν τα κείμενα της ενότητας και τα κατηγοριοποιούν σε θεματικούς άξονες. Κατολύγουμε σε μια κοινή κατηγοριοποίηση. Εκφράζουν άποψη για την πιο ενδιαφέρουσα κατηγορία.

Με βάση τις φωτογραφίες, καταγράφουν παρατηρήσεις με βάση τον προβληματισμό «Πώς είναι οι τάξεις των παιδιών σε διάφορες χώρες του κόσμου;» Αναπτύσσεται διάλογος με επιχειρηματολογία. Θα αξιοποιηθεί η λειτουργία της αόριστης ανωνυμίας ένας-μια-ένα και του γ' προσώπου της προσωπικής ανωνυμίας αυτός-αυτή-αυτό. Αναφορά στην κεφαλαιογράμματη γραφή του πρώτου γράμματος.

Στη συνέχεια, τίθεται το θέμα των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση. Τα παιδιά χωρίζουν τις φωτογραφίες, στα παιδιά που εξασφαλίζουν περισσότερα δικαιώματα στην εκπαίδευση και στα παιδιά που εξασφαλίζουν λιγότερα δικαιώματα. Εντοπίζονται ιδέες που μπορεί να είναι εφαρμόσιμες, με σκοπό να αποτελέσουν υλικό για ένα νέο κείμενο (π.χ. επιστολή προς τη διεύθυνση του σχολείου ή τη σχολική εφορεία που να περιέχει ιδέες και επιχειρήματα για βελτίωση των συνθηκών εργασίας στο σχολικό χώρο). Αν τα παιδιά παρουσιάσουν ενδιαφέρον, καταγράφουν σχετικά ερωτήματα. Χωρίζονται σε ομάδες για να αντλήσουν περισσότερες πληροφορίες και ανακοινώνονται στην τάξη.

Με βάση το ποίημα «Θάλασσινό σχολείο», ασχολούμαστε με στοιχεία λογοτεχνικού γραμματισμού, (π.χ. αριθμός στροφών και στίχων, ομοιοκαταληξία, ρυθμός, οπτικές εικόνες). Σχολιάζεται η αναπλάσιση του πραγματικού κόσμου στο φανταστικό χώρο της ποιητικής γραφής. Έτσι, μπορεί να προκύψουν δραστηριότητες δημιουργικής γραφής, οι οποίες θα δημοσιοποιηθούν στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Τα κείμενα με τα iPad, το σχολείο της γέφυρας και της ομιλίας της Μαλιάλα θεωρούνται ακατάλληλα και ως προς την έκτασή τους αλλά και ως προς το νόημά τους.

εντοπισμός θεματικών αξόνων με τα παιδιά και επιλογή θεματικού άξονα για περαιτέρω διερεύνηση, αξιοποίηση γλωσσικών επιλογών των κειμένων που αναδεικνύουν την οπτική του/της συγγραφέα – προκύπτουσα λειτουργική γραμματική, η οποία συσχετίζεται με τους γραμματικούς στόχους της ενότητας του σχολικού εγχειριδίου (π.χ., προτάσεις τύπου Υ-Ρ, το Υ – δράστης και η δράση του (πώς προβάλλεται με συγκεκριμένες ρηματικές επιλογές)

«Τα σχολεία στον τόπο και στον χρόνο»

Πιθανές συνομιλίες των κειμένων, όπως αυτή πραγματοποιείται μέσα από συγκεκριμένη μακροδομή και μικροδομή του εκάστοτε κειμενικού είδους:

Εικονογράφησεις παιδιών με τα συναισθήματα για την επιστροφή στο σχολείο και τις καλοκαρπινές διακοπές, ενδεχομένως συνοδευόμενες από γλωσσικό κείμενο > αξιοποίησή τους σε προσωπικές δηγήσεις (1^η συνομιλία κειμένων)

Ομαδικά κείμενα παιδιών με τις προσωπικές τους απόψεις για το σχολείο τους vs Κείμενο της ιστοσελίδας του σχολείου > Εντοπισμός πολυφωνικότητας ομαδικών κειμένων έναντι μονοφωνικότητας του κειμένου της ιστοσελίδας, εξοικείωση με τα δομικά και γλωσσικά μέσα της περιγραφής κάτω από το συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.

Προβληματισμός για τον πιθανό κοινωνικό διάλογο, αναζήτηση κειμένων

«Το σχολείο μας» vs «Θαλασσινό σχολείο» > Εντοπισμός της φανταστικής έναντι της ρεαλιστικής απεικόνισης του θέματος, εξοικείωση με στοιχεία λογοτεχνικού γραμματισμού και μέσων προβολής της φανταστικής απεικόνισης, εντοπισμός της συναισθηματικής αναπαράστασης του θέματος έναντι της απλής παράθεσης πληροφοριών μέσω της αξιοποίησης της δεοντικής και επιστημικής τροπικότητας αντίστοιχα (να 'χα'να 'ταν, έχει'είναι κλπ.), διάγνωση της υπονοούμενης αρνητικής τοποθέτησης στο θέμα του σχολείου και της επιστροφής σε αυτό (ποίημα) έναντι της θετικής τοποθέτησης που προβάλλεται στην ιστοσελίδα.

Προβληματισμός για τα σχολεία στο χρόνο, καταγραφή ερωτημάτων, αναζήτηση κειμένων στο σχολικό εγχειρίδιο

Θετική vs Αρνητική μαρτυρία > εντοπισμός του κοινού αφηγηματικού χαρακτήρα των κειμένων, διάγνωση διαφορετικής τοποθέτησης μέσω του εντοπισμού των γλωσσικών μέσων με τα οποία προβάλλεται η κάθε μία.

Αρνητική μαρτυρία vs «Θαλασσινό σχολείο» > Εντοπισμός συναισθηματικού στοιχείου και στα δύο κείμενα, διαφοροποίηση στα μέσα που αξιοποιούνται (αφήγηση vs. περιγραφή), διάγνωση κοινής τοποθέτησης αναφορικά με το θέμα του σχολείου (η μη επιθυμία για επιστροφή εκλαμβάνεται ως αρνητική στάση προς το σχολείο και συνάδει με την αρνητική μαρτυρία).

Προβληματισμός για τις κακουχίες της σχολικής ζωής στο παρελθόν (αρνητική μαρτυρία)>

Διαμόρφωση κοινωνικού προβληματισμού: Καταπάτηση ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση(OHE: Συγκινητική ομιλία της δεκαεξάχρονης Μαλάλα που πυροβολήθηκε από τους Ταλιμπάν

<http://gr.euronews.com/2013/07/12/education-for-all-children-malala-afdresees-un/>),

-Ερωτήματα, Αναζήτηση και επιλογή κειμένων

«Θέλω κάθε κορίτσι να μορφωθεί»

<http://www.newseast.gr/world/article/484781/thelo-ka-the-koritsi-na-morfothei/>

Η καταπάτηση του δικαιώματος των παιδιών στη μόρφωση αφορά κορίτσια ανατολικών χωρών > Επιχειρηματικός λόγος μέσω δημοσιογραφικής αρθρογραφίας: Ειρηνική χρήση εισαγωγικών, φωνή της Μαλάλα-ευθύς λόγος, φωτογραφία, αριθμητικές πληροφορίες, επιστημική τροπικότητα

vs.

« Κέρδισαν το δικαίωμα στη μόρφωση» http://pinakio.blogspot.com/2012/10/blog-post_11.html

Ο/η συγγραφέας δεν θεωρεί πως το πρόβλημα της καταπάτησης του δικαιώματος στην εκπαίδευση έχει να κάνει με το φύλο, αλλά με τη φτώχεια που αποτελεί τη βασική αιτία καταπάτησης του δικαιώματος για μόρφωση σε χώρες της Αφρικής > Εντοπισμός των αφηγηματικών, περιγραφικών μερών του κειμένου καθώς και του κατευθυντικού του στοιχείου, συσχέτιση με το πλαίσιο επικοινωνίας (UNICEF).

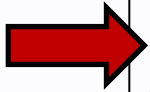
Το συγκλονιστικό σχολείο της... γέφυρας! www.lifo.gr. Πραγματική βοήθεια στα παιδιά που τους στερείται το δικαίωμα της μόρφωσης προέρχεται από τους απλούς ανθρώπους που ζουν στις χώρες αυτές και συμβάλλουν στο να συνειδητοποιήσουν οι γονείς των παιδιών τη σημασία της μόρφωσης > Εντοπισμός αφηγηματικής περιγραφής, διασύνδεση με τις μαρτυρίες του σχολ.εγχειριδίου.), προβολή δράστη με ρήματα δράσης σε ιστορικό και αρκτικό χρόνο και λεξιλογικές επιλογές (αθέατος, καλός Σαμαρείτης κλπ.).

vs.

Σχολεία προς τιμήν της νεαρής ακτιβίστριας ιδρύει η κυβέρνηση της χώρας της <http://www.news.gr/kosmos/all-es-hores/article/16910/oi-pakistanoi-timouyn-thn-malala-giousoyfsai.html>. Οι κυβερνήσεις των χωρών στις οποίες καταπατείται το δικαίωμα των παιδιών στη μόρφωση παρουσιάζονται πρόθυμες να βοηθήσουν > Επιχειρηματολογικός λόγος μέσω δημοσιογραφικής αρθρογραφίας: Εντοπισμός του δράστη και της δεοντικής τροπικότητας με την οποία προβάλλονται οι ενέργειές του (μέλλοντας)

Παραγωγή γραπτού λόγου (τελικής μορφής):

Ημερίδα για ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση μέσω αφίσας, τρίπτυχου, παρουσίασης, εικονογραφημένου παραμυθιού για το συγκλονιστικό σχολείο της γέφυρας κλπ.

συσχετισμός θεμάτων ενότητας και κειμένων με εμπειρίες παιδιών, αντιπαραβολή κειμένων με εμπειρίες παιδιών, αντιπαραβολή κειμένων με βάση το περιεχόμενο και την οπτική τους, κειμενικό είδος και κειμενικές συμβάσεις, «αυθεντικός γραπτός λόγος»

Η ενότητα αντιμετωπίζεται με βάση δύο προβληματισμούς:

A. Πώς παρουσιάζεται ένα σχολείο μέσα από τη λογοτεχνία και πώς μέσα από το διαδίκτυο;

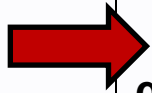
Κείμενα: «Θαλασσινό Σχολείο», «Δημοτικό Σχολείο Τρικάλων Ημαθίας», «Το σχολείο μας»

Σημειώνονται οι προβλέψεις των μαθητών για τον προβληματισμό. Με την εξέταση του ποιήματος «Θαλασσινό Σχολείο», αναδεικνύεται το κειμενικό είδος του ποιήματος και οι συμβάσεις του (στίχοι, στροφές, ομοιοκαταληξία). Στη συνέχεια αντιπαραβάλλεται με το κείμενο «Δημοτικό Σχολείο Τρικάλων Ημαθίας». Έτσι διαπιστώνονται οι διαφορές τους (π.χ., ύφος, λεξιλόγιο, χρήση εγκλίσεων). Εισάγεται το κείμενο «Το σχολείο μας», στο οποίο με την επιλογή των εικόνων, κατασκευάζεται ένα ευχάριστο σχολείο σε σχέση με την κατασκευή της εικόνας ενός «ψυχρού» σχολείου. Ακολουθεί η αξιολόγηση των αρχικών προβλέψεων και σχολιάζεται - απαντάται ο προβληματισμός.

B. Πώς είναι ένα σύγχρονο σχολείο σ' άλλες χώρες;

Κείμενα: (Ολλανδία: Όλα έτοιμα για τα σχολεία του Iraq / Το συγκλονιστικό σχολείο της γέφυρας)

Με βάση τους τίτλους οι μαθητές κάνουν προκαταρκτικές υποθέσεις για το τι μπορεί να περιγράφουν τα κείμενα και που θα μπορούσαμε να τα βρούμε. Στη συνέχεια προβάλλονται και αποτελούν αντικείμενο συζήτησης ολοκληρωμένα τα κείμενα. Εντοπίζονται τα γλωσσικά στοιχεία και οι λειτουργίες τους (χρήση γενικής κτητικής, επιθέτων, συντακτική θέση Υ-Ρ-Α, επιστημική τροπικότητα, χρόνοι ρημάτων, ευθύς λόγος). Με βάση τα πιο πάνω, σχολιάζεται η οπτική γωνιά του κόσμου που επιχειρεί να παρουσιάσει το ένα κείμενο σε σχέση με το άλλο, πώς τεκμηριώνεται καθώς και η σχέση μεταξύ πομπού - δέκτη των κειμένων. Συγκρίνονται τα δύο σχολεία και απαντάται ο προβληματισμός.

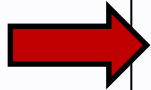

αντιπαραβολή λογοτεχνικού κειμένου με πληροφοριακό κείμενο (τρόπος δόμησης και σχετικές συμβάσεις, προκαταρκτικές υποθέσεις, μέσω τίτλων, σε σχέση με το περιεχόμενο και την οπτική συγγραφέα, μέσα από λεξικογραμματικές επιλογές)

Στα σχολεία του κόσμου άλλοτε και τώρα...

Το εν λόγω θέμα μπορεί να ανακύψει με αφορμή την έναρξη της σχολικής χρονιάς, όπου τα παιδιά διηγούνται πώς πέρασαν το καλοκαίρι (προσωπική διήγηση). Καταγράφουν κάποιες προσωπικές διηγήσεις και τις επεξεργάζονται σε επίπεδο μακροδομής, υφολογικών στοιχείων και λεξικογραμματικών επιλογών. Στη συζήτηση κάποια παιδιά εκφράζουν την έντονη επιθυμία να μην τελείωνε το καλοκαίρι και να συνέχιζαν τις διακοπές τους με τον/την εκπαιδευτικό να αναφέρει πως είναι τυχερά, διότι έχουν το δικαίωμα να έρχονται σχολείο και να έχουν τόσες ευκολίες, κάτι που δεν είχαν στα παλιά χρόνια στα σχολεία της Κύπρου, καθώς και σε σχολεία άλλων χωρών. Τα παιδιά διερευνούν το πώς οι διάφορες ομάδες μιλούν για το σχολείο του σήμερα και του χθες, καθώς και για την εκπαίδευση σε άλλες χώρες και καταγράφουν το τι γνωρίζουν καθώς και το τι δε γνωρίζουν για το υπό μελέτη θέμα. Η σχολική κοινότητα συναποφασίζει να συμμετάσχει με κάποιου είδους δράση. Πριν αναλάβουν δράση, προβαίνουν σε ενδελεχή μελέτη του θέματος, με βάση τα ερωτήματα που θέτει η σχολική κοινότητα γύρω από «Το σχολείο άλλοτε και τώρα» και «Τα σχολεία σε άλλες χώρες». Τα παιδιά αναζητούν και επιλέγουν κείμενα από διάφορες κοινωνικές ομάδες που θα μπορούσαν να εκφέρουν άποψη για το υπό διερεύνηση θέμα (γονείς, εκπαιδευτικοί, ΜΜΕ, σχολική κοινότητα). Ξεκινούν την επεξεργασία έχοντας ως κεντρικό κείμενο «Το σχολείο μας» (πτυχή 1), όπου εντοπίζουν το συγκεκριμένο, πεδίο, τόνο, τρόπο, αποδέκτη και σκοπό. Συζητούν για τη δομή μιας περιγραφικής αναφοράς και υπογραμμίζουν τα ρήματα, συνδέοντας τις επιλογές με τον κειμενικό τύπο. Το ερώτημα πώς ήταν τα σχολεία στα παλιά χρόνια οδηγεί τα παιδιά στο να αναζητήσουν πληροφορίες από ανθρώπους που έζησαν σε παλαιότερες εποχές μέσα από συνεντεύξεις δασκάλων και γονιών. Φέρνουν τα κείμενα στην τάξη και τα συζητούν μαζί με τις προσωπικές διηγήσεις του βιβλίου (σελ. 16). Τα παιδιά συζητούν για το πώς παρουσιάζουν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί τα σχολεία στα παλιά χρόνια και τα συγκρίνουν, υπογραμμίζοντας τα ρήματα που δηλώνουν τις πράξεις αντίδρασης των ατόμων στις προσωπικές διηγήσεις του βιβλίου (σελ. 16) και των γονιών τους, καθώς και άλλα γλωσσικά στοιχεία που δηλώνουν τη συναισθηματική τους κατάσταση. Συγκρίνουν τα ρήματα με τα ρήματα που υπογράμμισαν στην περιγραφική αναφορά. Εντοπίζουν εκείνες τις λεξικογραμματικές επιλογές που κάνουν οι αφηγητές για να αποτιμήσουν την αξία του σχολείου και να εκφράσουν τα αισθήματά τους (αξιολογικές στάσεις). Συγκρίνουν τις

αφηγήσεις που έχουν μπροστά τους με τις προσωπικές διηγήσεις που έχουν παραγάγει προφορικά στην αρχή της ενότητας (συναισθηματική αντίδραση σε συμβάντα vs καταγραφή σειράς προσωπικών γεγονότων). Μέσα από τη συζήτηση για τις αφηγήσεις των γονιών τους, τίθεται το ερώτημα αν αυτές οι συνθήκες στα σχολεία επικρατούν και σε άλλες χώρες του κόσμου (μετάβαση στην πτυχή 2). Τα παιδιά εντοπίζουν τις ανισότητες και στα κείμενα: «Το συγκλονιστικό σχολείο της... γέφυρας!» και «Ολλανδία: Όλα έτοιμα για τα σχολεία του irad!». Εντοπίζουν τη λειτουργική χρήση των σημείων στίξης και εκείνους τους σημειωτικούς πόρους και τις λεξικογραμματικές επιλογές που δείχνουν τις αξιολογικές στάσεις των αρθρογράφων (π.χ. συγκλονιστικό, αφανής). Τα παιδιά συζητούν με τον/την εκπαιδευτικό και εντοπίζουν την απουσία της «φωνής» των παιδιών από τις υποανάπτυκτες χώρες. Συναποφασίζεται να φέρουν και κείμενα με τη «φωνή» των παιδιών από τις υποανάπτυκτες χώρες, διότι η αναπαράσταση του θέματος παρουσιάζεται μόνο μέσα από τα «μάτια» των απόμων που ζουν στις ανεπτυγμένες χώρες (δημοσιογράφοι, ερευνητές-φωτογράφοι). Τα παιδιά διαβάζουν τις προσωπικές αφηγήσεις των παιδιών και των εκπαιδευτικών και εντοπίζουν το πώς οι μαθητές/τριες και οι εκπαιδευτικοί αναφέρονται στη σχολική τους ζωή, πώς περιγράφουν το σχολείο τους και πώς τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Υπογραμμίζουν τα ρήματα και άλλες λεξικογραμματικές επιλογές που δείχνουν τις αξιολογικές στάσεις των αφηγητών. Εντοπίζουν ότι δεν έχουν όλα τα παιδιά πρόσβαση στην εκπαίδευση. Τα παιδιά συναποφασίζουν ότι πρέπει να δράσουν. Κάνουν μια έκθεση φωτογραφίας με τίτλο «Κανένα παιδί χωρίς μολύβι και χαρτί». Μαζεύουν φωτογραφίες από τα κείμενά τους και από την ιστοσελίδα του σχολείου τους, φτιάχνοντας μικρά αφηγηματικά-περιγραφικά κειμενάκια για κάθε φωτογραφία με σκοπό να ευαισθητοποιήσουν συμμαθητές/τριες και γονείς για το συγκεκριμένο θέμα. Τα παιδιά συναποφασίζουν να επιλέξουν κάποια κείμενα από την έκθεση που έχουν κάνει για να τα ενσωματώσουν στην αφίσα που θα φτιάξουν. Συζητούν και αναθεωρούν τα κείμενα με βασικό κριτήριο «Οι ανισότητες στα σχολεία του κόσμου μέσα από τα μάτια των παιδιών της Γ' τάξης». Η σύνθεση των κειμένων συζητείται στις ομάδες (στοιχεία οπτικού γραμματισμού). Στο τέλος, τα παιδιά κάνουν μια ανασκόπηση των πρακτικών σε όλη την ενότητα.

Με αφορμή κείμενα και δραστηριότητες του σχολικού εγχειριδίου, αναπτυσσόνονται θεματικές υπο-ενότητες, για διερεύνηση και ανάπτυξη κριτικής στάσης απέναντι σε συγκεκριμένες πραγματικότητες.

Φωτογραφίες: Αξιοποιούνται και κατηγοριοποιούνται ελεύθερα όλες οι φωτογραφίες της ενότητας, επιχειρηματολογώντας προφορικά. Οι μαθητές επιλέγουν και περιγράφουν σχολικούς χώρους (σε λεζάντες). Αναδεικνύονται οι επιθετικοί προσδιορισμοί και τα τοπικά επιρρήματα. Εισάγεται σε απλή μορφή το συντακτικό σχήμα ΥΡΑ.

Θαλασσινό σχολείο: Με δημιουργικές δραστηριότητες εισάγονται βασικές έννοιες/τεχνικές ποιητικής γραφής (στροφές, στίχοι, ομοιοκαταληξία), οι οποίες εφαρμόζονται από τους μαθητές (λογοτεχνικός γραμματισμός- δημιουργική γραφή) .

Το σχολείο μας – Δημοτικό Σχολείο Τρικάλων: Συγκρίνονται τα δύο σχολεία μεταξύ τους και με το σχολείο τους. Συζήτηση για γλωσσικά στοιχεία και δομή του περιγραφικού κειμένου. Οι μαθητές περιγράφουν το σχολείο τους.

Το σχολείο της γέφυρας - Όλα έτοιμα για τα σχολεία του iPad: Συζητούμε τα κείμενα, εστιάζοντας στις ομοιότητες και τις διαφορές των κειμένων ως προς το πλαίσιο επικοινωνίας, τη γλωσσική και νοηματική δομή και την κοινωνική πρακτική. Η αξιολόγηση των δύο κειμένων είναι παράλληλη και συγκριτική.

Τα κείμενα- φωτογραφίες, χρησιμοποιούνται για τεχνικές και συμβάσεις θεατρικής αγωγής (καυτή καρτέλα, σάουντρακ κτλ). Τελική εννοιολογική χαρτογράφηση ενότητας.

αξιοποίηση υλικού του σχολικού εγχειριδίου, φωτογραφιών και συμπληρωματικού διδακτικού υλικού προς την κατεύθυνση του οπτικού γραμματισμού

- ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΔΙ-ΗΜΕΡΙΔΑΣ
- ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΕΠΟΜΕΝΩΣ, ΠΡΟΧΩΡΟΥΜΕ/1...

- Με μία ευρεία θεώρηση για τη γλωσσική εκπαίδευση / την εκπαίδευση στον γραμματισμό.
- Με τη σύνθεση σύγχρονων γλωσσοδιδακτικών προσεγγίσεων (και τη δημιουργία κατάλληλων συνδυαστικών πλαισίων διδασκαλίας της γλώσσας (ανάλογα με την ηλικία, τα ενδιαφέροντα, τα βιώματα, τις εμπειρίες, τις ανάγκες και τις δυνατότητες των μαθητών και της σχολικής τάξης, στο σύνολό της).
- Διδάσκοντας στοχευμένα τη γλώσσα και για τη γλώσσα, με τρόπο δημιουργικό και επικοινωνιακά πλαισιωμένο (όχι με ρυθμιστικό ή μηχανικό τρόπο), αποφεύγοντας τη στείρα αποστήθιση και απομνημόνευση.

ΕΠΟΜΕΝΩΣ, ΠΡΟΧΩΡΟΥΜΕ/2...

- Με τη λειτουργική διασύνδεση των τριών προγραμμάτων σπουδών για τη γλώσσα, με τρόπους που να υπηρετούν και να αντανακλούν διακριτούς και κοινούς στόχους της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, της Λογοτεχνίας και της Θεατρικής Αγωγής.
- Με το σχολικό εγχειρίδιο ως ένα, όχι το μόνο, διδακτικό μέσο.
- Με την υπεύθυνη επιλογή συμπληρωματικού διδακτικού υλικού, για την επίτευξη των γλωσσικών στόχων.
- Με επαρκή συμβουλευτική υποστήριξη που δεν υπερφορτώνει τον εκπαιδευτικό με θεωρητικές γνώσεις ούτε λειτουργεί ως μονοδιάστατη καθοδήγηση, μέσω έτοιμων προς εφαρμογή διδακτικών προτάσεων.
- Με επιμορφωτικές δράσεις που θεμελιώνονται στη διάδραση και στον αναστοχασμό.

ΕΠΟΜΕΝΩΣ, ΠΡΟΧΩΡΟΥΜΕ/3...

- Με εσάς/εμάς διευκολυντές της προσπάθειας των παιδιών για άριστη κατάκτηση της Κοινής Νεοελληνικής και ανάπτυξης του γραμματισμού τους.
- Με τα παιδιά ως συνεργαζόμενα μέλη της κοινότητας της τάξης, ερευνητές, δημιουργούς και αυτόνομους μαθαίνοντες, εντός και εκτός του σχολικού χώρου.
- Μέσω της συνδυαστικής γλωσσικής διδασκαλίας, που περιλαμβάνει:
 - α) αναγνώριση και χρήση των βασικών γλωσσικών δομών (όπως είναι το αλφάβητο, η ορθογραφία, η γραμματική, οι κειμενικές συμβάσεις), β) επίγνωση των λειτουργιών των κειμενικών ειδών, με τις οποίες συναρτάται ο τρόπος δόμησής τους, γ) κατανόηση και δόμηση κειμένων (γραπτών, προφορικών, ψηφιακών, οπτικών), μέσα σε ποικίλα κοινωνικο-οικονομικά και πολιτιστικά συγκείμενα και δ) κριτική διερεύνηση και ανάλυση κειμένων.

**ΕΠΟΜΕΝΩΣ, ΠΡΟΧΩΡΟΥΜΕ
ΜΕ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ,
προτείνοντας ένα σαφές όσο και διευρυμένο, στο
σύνολό του, πλαίσιο, για τη διδασκαλία και μάθηση
της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και τον γραμματισμό.**

**ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ
και ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ!**